



**Elektronikus Lakossági
Bűnmegelőzési Információs Rendszer
ELBIR
OKTATÁSI HÍRLEVÉL
2010. MÁRCIUS**



A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési osztálya 2010. évben tovább folytatja a „Nehéz út” elnevezésű településbiztonsági programját.

A prevenció program Borsod-Abaúj-Zemplén megye területén a bűnözés visszaszorítására tett olyan kísérlet, ahol a megyénkre jellemző magas bűnelkövetői kör csökkentése, társadalmi helyzetüknél, illetve életkoruknál fogva hátrányos helyzetben lévő korosztályoknál az áldozattá válás elkerülését is magába foglaló aktív propagandamunkával megerősített tevékenységet folytat.

Cesare Beccaria „Büntett és büntetés” című 1764-ben írt művében már megfogalmazta, hogy a bűnelkövetések megelőzésének legbiztosabb, egyben legnehezebb eszköze a nevelés tökéletesítése.

Tudjuk és valljuk, hogy a hátrányos helyzetű tanulók oktatása, szocializációs hátrányok leküzdése és sikerorientált nevelése milyen nehéz feladatot jelent a pedagógusok számára. Ennek sikere egész társadalmunk későbbi jövője szempontjából kiemelt fontosságú.

A meglévő társadalmi problémák egyik megoldási lehetőségét is magába foglaló újfajta oktatási programot kívánunk Önökkel megismertetni, mely alkalmas az iskolai esélyegyenlőség biztosítására, a tanulók motiváltságának magasabb szintre emelésére.

INTEGRÁCIÓS NEVELÉS A HEJŐKERESZTÚRI ISKOLÁBAN

Az iskolai esélyegyenlőség azt jelenti, hogy mindenki jusson el saját adottságainak, motiváltságának és céljainak megfelelő legmagasabb szintre.

Vajon lehet-e a hátrányos helyzetű tanulók esetében ma esélyegyenlőségről beszélni? Mit tehet egy iskola a hátrányos helyzetű gyerekek szocializációs hátrányának leküzdésében, felzárkóztatásában? Létezik-e olyan kidolgozott, hatékony nevelési-oktatási program, amely előrelépést jelenthet?

A probléma megoldására hatékony módszert dolgoztak ki Hejőkeresztúrbán.

A Tiszaújvárosi Kistérségi Társuláshoz tartozó 16 oktatási intézmény egyike a hejőkeresztúri IV. Béla Körzeti Általános Iskola és Napközi Otthonos Óvoda, amely intézmény vonzáskörzete Hejőkeresztúr, Hejőszalonta és Szakáld községek. Az intézményhez három óvoda és két iskola tartozik.

Az iskola tanulói létszáma már évek óta 250 körül mozog, viszont a roma és nem roma tanulók arányában fokozatos változás figyelhető meg, amelynek egyik jele, hogy az 1990-es évek 27%-os roma tanuló aránya mára 58%-ra emelkedett. Jellemző továbbá, hogy a tanulók

70%-a hátrányos helyzetű, 5%-a állami gondozott és 7%-a sajátos nevelési igényű. A gyerekek 65%-a naponta ingázik a lakóhelye és a tanintézmény között.

Az iskola nagy hangsúlyt fektet a szegregációmentes oktatásra, a szocializációs hátrányok leküzdésére, a tanulók képességének kibontakoztatására, amelynek fő célja a diákok kulcskompetenciáinak fejlesztése a nevelő-oktató munka során.

Az eredmények magukért beszélnek:

- A 70% hátrányos helyzetű tanulói összetétel ellenére 100%-ban elvégzik az iskolát.
- Mindenki tovább tanul, 60-70% érettségig adó intézményben.
- A matematika kompetenciamérés eredménye jobb, mint az országos átlag.
- Az országos táblajáték versenyeken évek óta az első helyeket szerzik meg (pl. abszolút országos elsők a Téraróba logikai játéokban).

Az intézmény három program köré szervezi tevékenységét:

- Komplex Instrukciós Program
- Logikai Táblajáték Program
- Generációk Közötti Párbeszéd Program

Komplex Instrukciós Program

Olyan tanítási módszer, amely lehetővé teszi a tanárok számára a magas szintű csoportmunka szervezését azon osztályokban, ahol a tanulók közötti tudásbeli különbség és kifejezőkészség tág határok között mozog. A Program azért alkalmas a hátrányos helyzetű diákok esélyegyenlőségének megteremtésére az osztálytermi munkában, mert a csoportfoglalkozások alatt a **heterogén összetételű osztályokban** a speciális instrukciós eljárás alkalmazásán keresztül lehetőség nyílik a tanulónak az együttműködési normákra történő felkészítésére, amely a kulturált viselkedés, kommunikáció egyik segítője.

A Komplex Instrukciós Program alkalmazása során a többféle képességet felszínre hozó tananyag összeállításánál elsődleges cél a tanulók magasabb szintű gondolkodásának előmozdítása egy központi téma, egy alapvető kérdés köré szervezett csoportmunka segítségével. A nyitott végű, több megoldást kínáló feladatok biztosítják az egymástól független, kreatív gondolkodást, a problémamegoldó képesség fejlesztését. A módszer legfontosabb jellemvonása, hogy a feladatok megoldása különböző képességek alkalmazását teszi lehetővé, tehát a különböző szociális háttérrel, tudással rendelkező gyerekeknek alkalma nyílik a feladatok sikeres véghezvitelére, a csoportmunka megoldására. A speciális munkaszervezés lehetőséget ad a pedagógusnak arra, hogy a feladatok sikeres végrehajtása érdekében megtanítsa a gyerekeket a csoporton belüli együttműködési normákra, a munkában a meghatározott szerepek elsajátítására. A tanárnak az óra során alkalma nyílik a csoport egésze és a csoporttagok egyedi munkájának követésére és az osztályon belüli hierarchikus rendnek a megváltoztatására, amely alapjában véve felelős a közösségen belüli egyenlőtlenség kialakulásáért.

Logikai játéktevékenység

Az iskolában bevezetett, kötelező tanórai és nem kötelező tanórán kívüli logikai- és táblajáték-foglalkozások fő célkitűzései között szerepel a gyerekek értelmi képességének, fejlesztése, a szabadidő igényes, tartalmas eltöltése, a társas élet, a szociabilitás erősítése, a rendszeres megmérettetés, versenyzés és a hagyományápolás.

Minden sikernek – jelentkezen az iskolai élet bármely területén – a jellegzetessége, hogy a gyerek hite megerősödik önmagában. Az a tanuló, aki sikert él át, úgy érzi, hogy ő önmaga sok mindenre alkalmas: amikor ötöst kap matematikából, nem csak azt éli meg, hogy

sikeresen hajtotta végre az adott feladatot, hanem úgy érzi, hogy szinte minden feladatot sikeresen meg tud oldani. És ez az igazi motiváció. A siker növeli a személyiség önmagába vetett hitét. Az iskolának abban van óriási felelőssége, hogyan fejleszti a gyerek képességeit, hogyan fejleszti **önértékelését**, **önbizalmát**, illetve hogyan **idomítja viselkedését**. A gyermeknek hinnie kell abban, hogy az elé állított feladatot meg tudja oldani. Ez pozitívan hat önbecsülésére, amely nagy támasza a tanulmányi előrehaladásnak.

A képességek kibontakoztatásának egyik útja a tantárgyi előrehaladás segítése, és ezen keresztül az **önbizalom** növelése. Az iskola célja annak tudatosítása, hogy a teljesítmény kitartó munkával növelhető és tartóssá tehető.

Az iskola a **személyiségfejlesztésre** is gondot fordít. A gyermek attól sikeres, hogy átéli, érdemes próbálkoznia, érdemes keresnie azt az utat-módot, ahogyan a céljait elérheti, és hinnie abban, hogy ezt az utat meg is találja. A személyiségnevelés lényege a játéktevékenység feltételeit és kereteit alkotó pedagógiai helyzetek kialakítása és e helyzetekben tervezett tevékenységek megvalósítása. A tevékenység során magatartási, gondolkodási szabályokat, elvárásokat állítanak a gyerekek elé, amelyeken keresztül megtanulják helyesen értékelni magatartásuk helyességét és betartják a szabályokat. A normák erőssége, kényszerítő ereje fejlesztő hatású, a szabályok alkalmat adnak a rendszeres visszacsatolásokra, amelyen keresztül a gyerekek képesek lesznek követni az irányított folyamatokat.

A logikai játékok jól használhatóak a **konfliktushelyzet kezelésénél**, a gyerekek között zajló folyamatokban, amelyben érdekek, értékek, nézetek, szándékok kerülnek egymással szembe nyílt – tevékenységekben is megnyilvánuló – vagy rejtett – tudati, érzelmi szint – formájában. Segítenek a közösségi normarendszer értékrendjének, és ezzel összefüggésben a személyiség kibontakoztatásának, harmonikus fejlődésének optimális fejlesztéséhez, miközben magatartásuk, a környezetükhöz való viszonyuk harmonikussá válik. Mindennapjaikat átszövi a meggyőződéssé érlelődött ismeret, a pozitív szándék és akarat és a normáknak megfelelő szokások. Segítségükkel megvalósítható a gyerekek tetteinek céltudatos és tervszerű alakítása, illetve a gyerekek számára mindazoknak a társadalmi pedagógiai feltételeknek a biztosítása, amelyek lehetővé teszik, hogy a személyiséget sokoldalúan kifejlesszék, képességüket lehetőségeiknek felső határáig kiműveljék.

A táblajáték alkalmazásának egyik nagy hozadéka a csapatmunkára való alkalmasság kifejlesztése, amelyben elsősorban a **kommunikációs- és elemző készség** kap helyet.

A táblajáték népszerű tevékenység, a foglalkozásokon megfordul az iskolások fele. A tanulói csoport összetétele igen vegyes képet mutat: eminensek, renitensek, lányok-fűk, kicsik-nagyok, kiválók-gyengébbek egyaránt, és nemcsak az azonos, hanem a heterogén életkorú gyermekek is szívesen játszanak együtt. A logikai játékok alkalmazásának nagy előnye, hogy a legfogékonyabbak együtt tanulnak a lassabban haladókkal.

Nevelési cél, hogy biztonságos, derűs légkörben egyéni képességeiknek megfelelően fejlesszék a gyermekeket az életkoruknak legmegfelelőbb eszközzel, a játékkal. Emellett konkrét cél, hogy az alapoktatás befejezésével a gyermekek legyenek életkoruknak megfelelően önállóak, magabiztosak, legyenek képesek gondolataikat érthetően közölni, tudjanak a közösség elvárásaihoz megfelelően alkalmazkodni, érzelmeiket szocializált formában kifejezésre juttatni. Legyenek derűsek, bizakodóak, egymást elfogadóak.

Generációk Közötti Párbeszéd Program

A jó közösségi iskola jellemzője a nyitottság. A nyitottság egyrészt azt jelenti, hogy a szülők aktív szerepet vállalnak az iskola életében, másrészt az intézmény olyan szolgáltatásokat nyújt, amelyet nem csak a diákok vehetnek igénybe. A Generációk Közötti Párbeszéd Program a fenti törekvéseket valósítja meg.

A foglalkozások a gyerekek és a szülők kölcsönös együttműködésén alapulnak. Meggyőződésük, hogy a nyitottság biztosításával ismertebbé és elfogadottabbá válik az intézményben folyó nevelési-oktatási munka.

Hogyan válaszol az intézmény a 21. századi kihívásokra?

A tanulói populációban nagyfokú heterogenitás figyelhető meg a különböző kulturális és szociális háttérből adódó eltérések miatt, amely különbözőség a gyerekek tudásbeli szintjére is jellemző. A kérdés az, hogyan lehet erre a sokszínűsége, kihívásra magas szintű oktatással válaszolni.

Az iskola célja, hogy az eredményes oktató-nevelő munka szolgálatába állítsa az egyéni bánásmód különböző formáit, úgy a tehetséges, mint a felzárkóztatást igénylő gyermekeknél. Arra törekszenek, hogy minden gyermek a neki megfelelő oktatásban és nevelésben részesüljön. Céljuk, hogy a hejőkeresztúri általános iskolában a gyerekek optimista életszemléletű, egymásra odafigyelő, toleráns, az új iránt fogékony, a természetes környezetet védő, a nemzeti és helyi hagyományokat ápoló, szilárd ismeretekkel rendelkező fiatalokká váljanak.

Az intézmény fő célkitűzései között szerepel a szülőkkel való kapcsolat ápolása, szorosabbá tétele, amelynek egyik útja, hogy az iskola olyan programokat kínáljon, ahol a diák-szülő-pedagógus hármass harmonikus együttléte biztosítható, és amely közös élmények a családok és az iskola közötti kapcsolatot erősítik és a különböző generációkat közelebb hozzák egymáshoz. Feladatuknak tekintik tanulóik iskolai sikerhez juttatását, ezzel alapozva meg azt a törekvésünket, hogy az életben boldogulni tudó, sikeres diákokat bocsássonak ki az iskola falai közül. Az egészséges sikerorientáltság, céltudatosság, amely nem fajul karrierizmussá, képessé teszi a gyerekeket a kudarcok elviselésére, sőt a negatív tapasztalatokon edződve, azon felülkerekedve további eredmények elérésére sarkall.

Egy bizonyos, az iskola nem tudja megoldani a hátrányos helyzetű tanulók társadalmi problémáját, de azt el tudja érni, hogy amíg a gyermekek az iskolában vannak, az elvárt normák szerint viselkedjenek, érezzék jól magukat, legyen örömiük a tanulásban, az önfejlődésben.

Készítette: Kovácsné dr. Nagy Emese igazgató



Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányság

**Bűnügyi Igazgatóság
Bűnmegelőzési Osztálya**

3527 Miskolc, Zsolcai kapu 32. Pf.:161
Telefon: (46) 514-500/23-27, fax: 27-37

